

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ДІАГНОСТИКА ЯКОСТІ ОСВІТИ У ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Частина 3

2/3

Міністерство освіти і науки України
Комунальний заклад
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ДІАГНОСТИКА ЯКОСТІ ОСВІТИ
У ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Практично-методичний посібник

Частина 3

Діагностика фізичного розвитку та фізичної підготовленості особистості

164 233

Харків

2019

378:005.6]:796.011.1-047.36(076)
П 86

УДК 378:005.6]:796.011.1-047.36(076)

П 86

Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради
(Протокол № 3 від 12.12.2018 р.)

Рецензенти:

Г. П. Грибан, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри фізичного виховання та спортивного вдосконалення Житомирського державного університету імені Івана Франка, заслужений діяч науки і техніки України, академік Академії наук вищої освіти України, дійсний член (академік) Української академії наук;

А. Л. Турчак, кандидат педагогічних наук, професор, декан факультету фізичного виховання Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

І. А. Міщенко, спеціаліст вищої категорії, вчитель-методист, майстер спорту з художньої гімнастики, вчитель фізичної культури Харківської гімназії № 82 Харківської обласної ради Харківської області.

Психолого-педагогічна діагностика якості освіти у педагогічних закладах вищої освіти : практично-метод. посіб. : у 3 частинах. Ч. 3 : Діагностика фізичного розвитку та фізичної підготовленості особистості. / Г. Ф. Пономарьова, А. А. Харківська, Л. О. Петриченко та ін. ; Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. – Харків: ФОП Бровін О.В., 2019. — 368 с.
ISBN 978-617-7738-72-4

У практично-методичному посібнику систематизовано авторські методики, інформативні методи дослідження, які використовуються для визначення фізичного розвитку, фізичної підготовленості, функціонального стану серцево-судинної, дихальної, нервової систем, мотивації до занять фізичною культурою та спортом дітей і молоді, методи оцінювання певних показників, що спрямовані на діагностику ефективності системи фізичного виховання особистості та здоровий спосіб життя. Врахування особливостей способу життя, зокрема фізичної активності й позитивне ставлення до фізкультурно-спортивної діяльності, є важливим елементом організації здорового способу життя студентської молоді. Авторами зібрано й проаналізовано матеріал, накопичений у вітчизняній і зарубіжній літературі, та представлено результати власних досліджень. Репрезентована інформація адаптована для студентів і викладачів педагогічних закладів вищої освіти. Матеріал посібника пройшов апробацію в ЗВО України.

Практично-методичний посібник охоплює широке коло питань освітньої галузі, включаючи базові аспекти процесу педагогічного діагностування, а саме: визначення оптимальних статистичних критеріїв для проведення дослідження (курсів, магістерські, конкурсні, наукові роботи), основи теорії оцінок і теорії перевірки гіпотез, основи сучасної математичної статистики.

Посібник призначений для студентів, магістрів, аспірантів і викладачів закладів вищої освіти та інших зацікавлених осіб.

ISBN 978-617-7738-72-4

УДК 378:005.6]:796.011.1-047.36(076)

© Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, 2019;
© Г. Ф. Пономарьова, А. А. Харківська, Л. О. Петриченко,
О. І. Рассказова, Т. В. Отрошко, О. М. Школа,
Л. В. Кондрацька, В. М. Бескорса, А. О. Кравченя, 2019.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	5
ПЕРЕДМОВА	8
РОЗДІЛ 1. ПЕДАГОГІЧНА ДІАГНОСТИКА ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ	11
1.1 Діагностичний супровід професійної діяльності студентів і викладачів	11
1.2 Методи антропометричних вимірювань особистості	15
1.3 Методика оцінювання індивідуального фізичного розвитку особистості	21
1.4 Методи оцінювання функціональних можливостей особистості	24
1.5 Методики визначення порушень у віковому розвитку опорно-рухового апарату особистості	29
1.6 Методи виявлення вікових особливостей розвитку серцево-судинної системи особистості	46
1.7 Параметри оцінювання вікових особливостей розвитку дихальної системи особистості	51
РОЗДІЛ 2. ФАХОВА ДІАГНОСТИКА ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ СТУДЕНТІВ	54
2.1 Діагностична система оцінювання рівнів фізичного розвитку, фізичної підготовленості та психофізіологічних властивостей студентів і викладачів	55
2.2 Спеціальна діагностика розвитку фізичних якостей особистості	67
2.3 Рухові тести для учнів закладів загальної середньої освіти та студентів закладів вищої освіти	71
2.4 Види контролю в процесі фізичного виховання студентів	97
2.5 Система оцінювання фізичної підготовленості студентів	100
2.6 Специфіка обробки результатів контрольних випробувань студентів	106

РОЗДІЛ 3. МЕТОДИ Й ЗАСОБИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТА ФАХОВОЇ ДІАГНОСТИКИ НА ЗАНЯТТЯХ ІЗ РІЗНИХ ВИДІВ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТІВ.....	108
3.1 Специфіка побудови занять із різних видів рухової активності	108
3.2 Методи та засоби активного навчання студентів	143
3.3 Методи організації практичних занять із фізичного виховання	164
3.4 Приклади науково-дослідної роботи суб'єктів освітнього процесу ...	180
Проект 1 «Модель управління здоров'язберезувальним простором «Освіта – родина – дозвілля»	181
Проект 2 «Здоров'язбереження молодого покоління в умовах євроінтеграції»	192
Проект 3 «Технології формування здоров'язберезувальної компетентності учнів закладів загальної середньої освіти Харківського регіону у самоорганізованих системах»	196
РОЗДІЛ 4. МАТЕМАТИЧНІ ЗАСОБИ ДІАГНОСТУВАННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ	209
4.1 Основи математичної статистики.....	209
4.2 Виявлення відмінностей у рівні досліджуваної ознаки	234
4.3 Оцінювання вірогідності зрушення в значеннях досліджуваної ознаки	262
4.4 Виявлення відмінностей у розподілі ознаки.....	277
4.5 Багатофункціональні статистичні критерії	293
ПІСЛЯМОВА	305
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	308
ДОДАТКИ	322

ПЕРЕДМОВА

Сучасне життя характеризується зростанням інформаційних навантажень за умов високої невизначеності середовища та жорсткого обмеження часу для прийняття рішення. Активна діяльність людини, в тому числі й розумова, супроводжується зростанням психічного та функціонального напруження організму, а інтенсивна розумова діяльність не тільки підвищує активність головного мозку, але й здійснює помітний вплив на роботу серця та його регуляторні системи.

У попередніх частинах практично-методичного посібника «Психолого-педагогічна діагностика якості освіти у педагогічних закладах вищої освіти» було розглянуто діагностичний інструментарій щодо визначення психологічних особливостей розвитку студентів і викладачів, розглянута діагностика психофізіологічних можливостей за допомогою комп'ютерної програми та методи соціально-педагогічних досліджень (визначення потреб, мотивів та інтересів студентів педагогічного ЗВО). Психодіагностика невідривно пов'язана з фізичним розвитком та рівнем розвитку фізичної підготовленості особистості. Таким чином, назріла необхідність у висвітленні цієї проблеми, водночас адаптуючи її для педагогічного ЗВО.

Фізичне виховання в закладах вищої освіти є фундаментальною частиною оздоровлення студентів. Фізичне виховання, будучи складовою частиною процесу отримання вищої освіти, водночас спрямоване на вирішення проблеми покращення стану здоров'я студентів. Уважається, що найперспективнішим, доступним та ефективним напрямом досягнення максимально позитивного результату в питанні здорового способу життя студентів ЗВО є всебічне використання засобів фізичного виховання як основного фактора ліквідації недоліків у їх фізичному розвитку.

Отже, авторська подача матеріалів щодо діагностики станів фізичного розвитку та фізичної підготовленості сучасної молоді (зокрема, студентів педагогічного закладу вищої освіти) забезпечує набуття студентами та викладачами спеціальних знань, умінь і практичних навичок, необхідних професійних, громадянських компетентностей із використання діагностичного інструментарію в освітньому процесі.

Систематичність діагностики передбачає розробку та здійснення в ЗВО цілісної системи контролю, а також її планомірність і регулярність. Тому практично-методичний посібник запропонований студентам і викладачам педагогічних ЗВО з метою забезпечення ефективного вирішення проблем сучасної вищої школи щодо діагностики стану здоров'я сучасної молоді, рівнів їх фізичної та психологічної підготовленості, мотивації до занять фізичної культури і спорту, які б сприяли їх підвищенню та модернізації змісту фізкультурної освіти в Україні.